

DOMOVINA

Izbaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vin za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krona, za četrto leta 3 kroni, katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Spravne konference in državni zbor.

V Körberjevem programu pogrešamo pred vsem logične razvrstitve. Naravno bi vendar bilo, da se doženejo najprej pravna pogajanja, se ista formulirajo ter se izdela jezikovni zakon. Stoprav potem se le bi bilo misliti na sklicanje državnega zbora.

Tako bi vsaj menil navadni politik, toda nemški ministri so nenavadni politiki, ki delujejo tudi z nenavadnimi sredstvi.

Spravna pogajanja še niso pokazala najmanjšega uspeha in vendar se že prihodnji četrtek skliče državni zbor. Vse kar imajo pogajanja do sedaj raznamovati je, da si udje pravne konference še niso v laseh. Sicer je tudi to že znamenje, da so se duhovi vsaj nekoliko ublažili ter da je razgovor miren in parlamentaren. O predmetih pogajanja in o izidu istih javnost le malo zve. Pogajanja se sučejo največ okoli notranjega uradnega jezika na Češkem in Moravskem. Da ni prišlo že do razpora, zabranil so najbrž češki odposlanci, kateri v marsičem odnehujejo; tako so tudi le enkrat sprožili zahtevo, da se ima jezikovna uravnava raztegniti tudi na Jugoslovane. Pozneje se o tej zahtevi ni več govorilo, ker je Nemcem nevšečna.

Gotovo je tedaj, da do prihodnjega četrтка ne napravijo pravna pogajanja znatnega koraka, a vendar se zbere državni zbor. Na kakšnem temelju si misli Körber uspešno delovanje parlamenta, to je seveda njegova skrivnost. Imel bi rad potrjene najnujnejše državne potrebe, kakor rekrutni zakon, nove delegate, nagodbo z Ogrsko itd.

Skrivnost pa ni več, da ima Körber cesarjevo pooblaščenje, da razpusti državni zbor, če se tudi tokrat pokaže nemogočega za redno delo.

Zelo mogoče je tedaj, da je zasedanje državnega zbora prihodnji teden zadnje, da bomo imeli morda že v rani spomladi nove volitve, če se ne zgodi še kaj bolj usodnega avstrijski ustavi.

In baš to je, kar dela Nemce vsaj na videz spravljive in prijenljive, strah jih je absolutizma. To strašilo je tudi skrajno sredstvo avstrijske vlade. Samovlada je res nekaka neposredna ječa svobodnih državljanov. Nikakor si je tudi Slovani ne želimo, a tudi sedanja osrednja ustava ni za nas mnogo boljša. Zato pa mora biti slovanskih poslancev prva težnja, da se premeni ustava, kadar pride sploh do kakšne premembe.

Vzduh nad avstrijskim parlamentom nikakor ni tako jasen in miren, kakor ga skuša vlada pokazati. Kratka bodočnost nam prinese že lahko — presenečenje.

Spoštujmo kar je domačega!

Z velikimi pridobitvami in podjetji se Slovenci res nimamo hvaliti, toda cenimo in hvalimo vsaj to, kar imamo!

Veliki narodi, ki se imajo z velikim ponosom pred svetom, ne podcenjajo niti malega, če je le domačega izvira, domačega izumstva in podjetja. Drugje se ne vpraša, je li konservativec ali radikalec, liberalce ali klerikalec, da je le domačin.

Pri nas je to drugače. Vsaka betvica se pri porodu takoj preišče in prevoha, da li ne tiči v njej, kar bi imelo znak nasprotne stranke, potem pa po njej s poleni, da je jo! To ne velja samo o literarnih proizvodih, tudi druge znanstvene, umetniške, strokovne in občeokristne prikazni se na ta način prebrskajo in zavržejo. Objektivna sodba pri tem ne pride v poštev.

Pri tem čestokrat nepravilnem dlakocapstvu trpi naša narodna stvar, ponižuje se narodni ponos ter zamori veselje do dela tudi najidealnejšim možem. Nasprotnikom niti treba ni pisati uničujoče kritike, vzamejo le obsodbo nasprotne stranke, ki je uničujoča dovolj. Te žalostne pojave najdemo samo med Slovenci.

Naj spiše klerikalni pristaš, kar bi bilo v splošnem saj nekoliko hvalevredno; iz pod peresa liberalnega kolega zraste kritika, ki ne prizna naša niti stvari niti osebi. Naj se loti liberalni pristaš še tako idealnega in koristnega podjetja nasprotna struja zaduši njegov trud že v kali ter mu priloži vrhutega še pošteno brco. Dokazov imamo, žal, iz najnovejše dobe, preveč.

Prosto nepokvarjeno ljudstvo pa se lovi za mislimi, da li niso vsi idejali, vsa navdušenja za zvišene nazore samo humbug, bojno orožje te ali one stranke.

Nemci in drugi večji narodi si nočejo privoščiti podobnega športa, ker vedo, da to zelo slabi narod. Keliko izumstev in podjetij imajo n. pr. ki nimajo pri strogi sodbi nobene prave vrednosti, toda nemška javnost jim pritiska pečat dobre ocene in tekmujejo potem prav uspešno z mnogo boljšimi tujega izvora.

Naj se med nami domačin pokaže še tako bistroumnega, podjetnega in marljivega, njegove vrline zbudijo namesto pravičnega pripoznanja le nevoščljivost.

To velja tako za literarne kakor druge duševne proizvode, za industrijo in malo obrt. Dočim se tujcu divimo ter ga hvalimo, če med nami z našim denarjem dobro uspeva, ne privoščimo domačemu sinu sreče v domačiji. Za tujca so pri nas prikrbljena vsa pota, da ne propade. Ščitijo ga njegovi somišljeniki, oblastva s svojimi zakoni, da pač ne bi bil nikjer prikršan.

LISTEK.

Krompirjeva njivica.

Povest. Češki napisala Zofija Podlipska.
Posl. Podravski.

„Ko sem prišla semkaj, kot dvanajstletna deklica, Miklavž, ste že izgedali tako kakor sedaj. Koliko vam pa je prav za prav let? vprašala je Rozalija.

Rekel ji je, da trideset. „Že sem star možak ter ostanem za kis, ako me ti ne boš hotela radi mojega krompirja,“ ji odvrne ter neusmiljeno razbija po zapahu.

Med tem pride gospodinja ter vpraša: „Nū, kako? Ali vam Rozalija še ni izkopala oči, Miklavž, radi včerašnje podoknice? Čudim se vam, da si ji upate priti blizu.“

„Ej, kaj mati. Ko bi mi izkopala oči, šel bi jo zatožit k sodišču in tam bi jo obsodili, naj mene, revnega slepca, vodi za kazen do smrti. Vrhū tega bi morala še saditi in kopati moj krompir. In tako bi nama ne bilo slabo.“

„To je resnica,“ reče gospodinja, „da se pri vas človek nasmeji uprav tako, kakor pri tej naši Rozaliji. Kje vendar jemljeta toliko šale? — Škoda, da Miklavž ni več mlad, zal in pre-

možen, ker lahko bi se vzela. Iz vaju bi bil takšen par, da bi ga bilo veselje videti. Upam, da bi se ne tepla kakor krojač in krojačica.“

„Nikakor ne,“ odvrne Miklavž resno. „Saj še nikomur nisem skalil vode.“

„To res ne,“ pritrdi gospodinja vljudno. „Pač pa ste nasprotno že marsikateremu preganili otožnost.“

Otrla si je solzo, ker se je spomnila neprijetnih ur, katere je radi svojega tasta in svoje tašče prebila, o kateri priliki sta jo Miklavž in Rozalija tolažila. Sedaj sta že oba pod drnom. Bog njima daj nebasa. Toda gospodinja je še zmerom rada slišala šale teh dveh ljudi. „Tega Rozaliji nikdar ne pozabim, kako me je vsikdar razvedrila, kadar mi je bilo najhuje,“ je dodala.

„Tako glej, Rozalija,“ smejal se je Miklavž ter pri tem kazal svoje bele zobe. „Midva sva vsotvarjena kakor nalašč drug za drugega. Dasi ravno sem hotel počakati na drugo nevesto, ki bi imela vsaj 50.000 dote, izberem si sedaj tebe, ako mi pripraviš za jutrajšnji god veliko, duhtečo kitico. A sedaj, gospa mati, poglejte sem, kako lahko se obrača zapah. Kvak, kvak! Niti ključar bi ga bolje ne popravi! Zaračunil pa bi vam Bog vé koliko.“

„To vem, da znate vse od rojstva, Miklavž,“ reče gospodinja. „Rozalija, daj mi sem s peči kavo ter prinesi mi petrovke.“

Miklavž se je nasmešnil ter se vsedel za mizo v kuhinji. Bil je prijatelj dobri kavi, toda sam si je ni privoščil.

„Nū, saj že danes praznujem god,“ se je pohvalil ter prijel Rozalijo za roko. „Toda ona ga okreca po prstih. Navzlic temu pa mu je podala kavo s prijaznim obličjem.“

„Tu imaš,“ je rekla. „Ali mar to ne izgleda tako, kakor bi se poljubovala s svojim dragim?“

„Nū, lahko bi dobila še slabšega,“ odvrne Miklavž, vtapljajoč svoje lice v precejšen kavin lonec.

„Kaj jaz vem,“ nadaljuje ona ter se dela, kakor bi se hotela jokati. „Kako bi si pa smela misliti na takšnega ženina kakor ste vi, jaz rečica, ki svojih starišev nisem niti poznala, katero so tuji ljudje odgojili? Poleg tega pa mi še nalaga takšno nemogoče naročilo. O svetem Miklavžu imam mu pripraviti veliko kitico. To izgleda tako, kakor zahtevati, naj bi kukavica kukala o Božiču.“

„Inū, nekaj za nekaj. Katera me hoče imeti, mora nekoliko trpeti. Toliko sem menda vreden.“

Slovenski podjetnik pa se nima boriti le proti neprijaznim vladam in krvnim nasprotnikom, največ grenkih ur mu priskrbijo navadno lastni rojaki iz taborja nasprotnih strank.

Če domačin vsled teh mnogovrstnih ovir obmaga, zavlada večje veselje med nasprotno domačo stranko, kakor nad svetopisemskim zgubljenim sinom.

Kako slabimo na ta način lastni rod, kako izpodnašamo tla našemu političnemu in gospodarskemu napredovanju, tega v svoji strasti stranke ne vidijo, pač pa imajo svoje veselje pridirajoči nasprotniki.

Spoštujmo samega sebe, spoštujmo, kar je domačega najsi bo plod te ali one stranke!

Celjske in štajarske novice.

(Dijaški plesni venček) vrši se v torek, dne 20. svečana 1900 v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Celju. Začetek točno ob 8. uri zvečer, Vstopnina za osebo 1 K. K plesu svira celjska narodna godba. Vabilo velja kot legitimacija za vstop.

(„Biserica“) igrokaz s petjem v dveh delih, priredi v nedeljo, dne 18. svečana 1900 v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Celju celjsko pevsko društvo. Pri predstavi sodeluje celjska narodna godba pod vodstvom g. Fran Koruna. Blagajnica se odpre ob polu sedmi uri. Začetek točno ob polu osmi uri. Vstopnina: Sedeži v parterju 1. in 2. vrste 1 K 60 v, 3. do 7. vrsta 1 K 20 v, 8. do 14. vrste 80 v. — Sedeži na balkonu 1 K 20 v. — Stojišče 60 v. dijaki, vojaki do narednika in redni udje del. podp. društva 40 v. — Vstopnice ima v predprodaji trgovina Dragotin Hribarja.

(Maškarada „Celjskega Sokola.“) Večina priprav je že dovršena, vabila so razposlana. Prosimo še enkrat, da bi se blagovolili vsi oglašiti, ki pomotoma niso dobili vabila, pa bi se prezanimive maškarade radi udeležili. Ko se zvemo kaj gleda maškarade izza kulis, povedali bomo — seveda strogo zaupno — prihodnji teden.

(Kakšno škodo ima Polanetz.) katerega je Gostinčar v silobranu obstrelil! Tačas je še bil navadni trgovski agent, a sedaj je pri sodišču s ponosom pritrtil, da je „selbstständig“. Zloglasna „Südmark“ mu je dala baje 2000 gld. „nagrade“, da je lahko prevzel Pelletovo trgovino. Poprej je bil vojak ter bi bil moral še hoditi k orožnim vajam, po obstrelitvi pa je bil superarbitrovčan ter vojaške dolžnosti odvezan, dasi mu po lastni izjavi, družega ne manjka, kakor da vidi z levim očesom — vse podvojeno. Neki šaljivec je pripomnil v porotni dvorani med poslušalci, da je to svojstvo prav za prav Polanetzova sreča, ker vidi vsled tega kar dve lastni trgovini in dve svoji — ženi.

(„Deutsche Wacht“) pred porotniki. Včeraj zagovarjati se je imel pred sodiščem urednik Otto Ambroschitsch, radi petih kaznivih dejanj.

Porotniki so ga spoznali deloma krivim. Obsojen je na 100 gld. oziroma 20 dni zapora. Več poročamo prihodnjič.

(Narodna čitalnica na Vranskem) priredi na „debeli četrtek“, t. j. dne 22. svečana t. l. kostumni venček, pri katerem svira znana godba „Napolitanov“. Vabijo se tem potom vsi naši prijatelji najvidnejše k obilni udeležbi. Oseba povabila se ne bodo razpošiljala. Odbor.

(Meteorološka vremenska opazovanja pod Ojstrico.) Savinjska podružnica „Slov. planin. društva“ je v Kocbekovi koči (1770 m.) lansko leto ustanovila ombrometrsko postajo (dežjemerno) tretje vrste. Opazoval je oskrbnik koč Martin Žmavc v mesecih juliju, avgustu in septembru trikrat na dan: zračni tlak, zračno toplino, padavine (dež, sneg), veter (njegovo smer in moč) in druge naravne prikazni. C. kr. hidrografskega zavoda za Štajarsko je v ta namen podaril velik toplomer in ombrometer, osrednji odbor „Slov. planin. dr.“ pa Holosteriquebarometer št. 130. Najvišje vremensko opazovališče na Slovenskem je ono na Kredarici (2515 m.) v Triglavskem pogorju.

(Posojilnice — pozor!) Pri sklepanju računa nov blagovolite se spominjati velevažnega zavoda „Savinjske podružnice“ Slov. planinskega društva. Ta podružnica si je v turističnem smislu prisvojila naziv prelepe Savinjske planine in iz istih izpodrinila naše nasprotnike. Da bode mogla še v večji meri delovati potrebuje denarja tembolj ker ima še nekaj prav umestnih načrtov, katere bi rada v korist naroda izvedla. Tedaj — pozor!

(Češka-koča) na Ravneh pod Grintovcem je letos že zgotovljena, samo opravljena še ni. Oprava se dobi iz Prage popolnoma v československem slogu, kakor je tudi koča v tem slogu stavljena. Slavnostna otvoritev bode letošnje poletje. K tej otvoritvi pride veliko število českih turistov in turistinj. Pred otvoritvijo hočemo to kočo obširneje popisati, kajti to je najlepša in najudobnejša planinska stavba v naših planinah in sploh prva zgradba Čehov na Slovenskem.

(Čitalnica v Slov. Bistrici) priredi svojim članom in povabljenim gostom v nedeljo dne 18. t. m. zabavni večer v čitalničnih prostorih (gostilna g. Petra Novaka) Začetek ob 7. uri. Vstopnina 40 kr.

(Zborovanje slovenjebistriškega učiteljskega društva) vršilo se je dne 1. februarja t. l. V uvodnem govoru podaja g. Sabati potrebo, (kar je bilo zelo na mestu, ker se polovica skoraj ni bila navzoča) da se učiteljsko dobro organizuje. Ako hočemo kaj doseči, mogoče nam je danes le po dobri organizaciji. Društvo ostane še za prvi čas pri „Lehrerbundu“, nasprotno pa ni primoran posamezni društveni član si naročiti „Schul- und Lehrzeitung“. Pogrešamo še vedno tiskanega zakonika o regulaciji učiteljskih plač; zatorej se sklene, da naj deluje zastopnik učiteljstva pri okrajnem šolskem svetu na to, da se nam isti preskrbi. Tudi to se naj doseže.

da se razpisujejo izpraznjena učiteljska mesta v „Učiteljskem Tovarišu“, ki je najbolj razširjen (slovenski) učiteljski list. Sploh se nam je posluževati takih listov, ki stoje na naši strani in ne onih, ki nas pri vsaki priliki skrivoma ali očitno grdi; osebnostij pa ni poravnati ne v teh ne v onih listih. Društvo pristopi tudi k novooznovani „Šolski Matici“. — Namesto bivšega predsednika, g. Poljanca, ki se mu izreče zahvala za njegovo trudapolno petletno vodstvo, se izvoli g. Sabati, za njegovega namestnika g. Poljanec, za blagajnika g. Krničnik, za odbornike g. Vobič, g. Kokel, gđ. Negovetič, za tajnika g. Brinšek, g. Urek, za payovodja g. Kokel. Iz društva odstopi g. Tomažič, pristopi pa gđ. Valenko in g. Urek. — G. Kristl se izreče zahvala, da prepušča šolsko sobo za zborovanje.

(Okrajni zastop v Slovenski Bistrici) si je izvolil v svoji seji dne 12. t. m. načelnikom župana Albert Stigarija, namestnikom pa Antona Grundnerja iz Poljčan.

(Sv. Kunigunda.) Prebiraje časopisje čitamo razna vabila k veseliam. Vse se veseli. Kaj se ne bi tudi naše dobro pohorsko ljudstvo veselilo dejal je resnega obraza predsednik pohorskega planinskega pevskega društva — „Slavček“ — Franjo Gričnik ter je društvu predložil, da priredi veselico 25. svečana t. l. v prid šolske mladine. „Bravo France, saj smo zatorej“, pritrtili so mu ponosno orjaški tovariši ter sklenili predloženo namero. „Živili, ki so zato“, vzkliknil je Janez Kandut ter obenem živahno pritrtil Juriju Špile, ki je predlagal, da naj se veselica priredi v slavo ob stoletnici vrlému našemu rojaku Antonu Martinu Slomšku, bivšemu knezoškofu lavantinskemu. „Izvrstno si jo pogodil, Jurek“, pritrtil mu je Franc Kvac. „Kedaj pa bo? Ob kateri uri?“ vpraševal je Miha Kropelj s tenor glasom prav zvedavo. „Rad bi vedel, kedaj bo, ker bi zelo rad postregel ljudem, ki bodo prišli v Št. Jungert. Povedati moram tudi Likežu, da bo priskrbel gostom dobro kuhinjo in kapijo prav domačega“, nadaljeval je Miha, gostinčar ter si gladil dolgo rujavo brado. „Dobro fantje. Veseli me, da ste tako složni in zavedni. Po vaši volji priredimo veselico v prid naše šolske mladine ob stoletnici slavnega knezoškofa Ant. Mart. Slomške zadnjo pustno nedeljo t. j. 25. feb. ob 3. uri popoldne s tem-le sporedom: 1. Govor Jože Močnik. 2. Cesaraka himna, mešan zbor. 3. Deklamacija „Ravbar“ Lud. Potnik. 4. Igra „Na senožeti“. 5. „Lastovki v slovo“ moški zbor. 6. Deklamacija „Pisarija“ F. Gričnik, Ignac Vavpot. 7. „Zvonikarjeva“ mešan zbor. 8. Deklamacija „Pastirček Miha“ Monika Potnik. 9. Igra „Stari oče iz Amerike“ domači. 10. „Lahko noč“ moški zbor. Med posameznimi točkami igra domača godba pod vodstvom spretnega godca Štef. Hrena, povzel je besedo g. učitelj Jos. Močnik ter veselo pogledal na č. g. kapelana Al. Kramaršiča, meneč, kajne, da bodele tudi vi z nami? Tako je sklenilo pevsko društvo „Slavček“ pri

Obrišavši si usta z rokavom ter zahvalivši se za kavo, je odšel, gospodinja in Rozalija pa sta se mu smijali. Rozalija pa reče: „Ze vem, kaj napravim. Naredim mu kitico iz slame in grahovke in jutri zgodaj zberem vse deklice iz vasi ter mu pojdemo skupaj častit k godu.“

Ves dan je le o tem govorila in povsod, kjer se je zmenila o tem, je bilo mnogo smeha in veselja.

Zvečer so bili v vasi vsi omočeni in prestrašeni kakor navadno pred Miklavžem.

To pot je hodil po vasi sam Miklavž, spreblečen za svojega patrona in njegova prirojena živahnost, se ti je zdela, je dosegla vrhunec. Tako nagajivega in pri tem ljubeznivega ga še nihče ni videl. Begato je obdaroval Prohaskove otroke, kateri so ga končno spoznali ter tekli za njim do pozne noči po hiši in dvorišču.

Gospodinja so od amehu solze stopile v oči. „Nocoj je pri nna res veselo,“ je zašepetala sama sebi.

Rozalija je bila na videz še veseleja nego Miklavž. Prigovarjala je otrokom, naj mu kolikor le mogoče nagajajo. Izpuli so mu bele brke, vzeli mu kapo in plašč.

On je bil z vsem zadovoljen. „Kaj bi, to, kaj bi to?“ je rekal. „Danes je slabo, a jutri

bo zopet dobro. Moj god je in jaz se oženim s kraljicino. Ta mi postavi grad ter bo jedla z menoj vred krompir, ki ji bo dišal kakor jerebice.“

Torej jutri bo oni slavn dan. Rozalija radi samega smeha vso noč ni zatislila očesa. Predno je šla spat, je v resnici spletla kitico iz slame in grahovke, iz storžev na drog nabodenih ter iz protja, da je bila videti pegasta. Kitica je bila velika kakor snop in morala jo je nesti v naročju.

Vsa vas je prihitela skupaj, da si kitico ogleda. Otroci so skakali od veselja. Bila je nedelja. Rozalija je oblekla novo obleko. Ta se ji je prilagala kakor še doslej nobena; na njenem ovetočem licu ni bilo spoznati, da ni spala vso noč, marveč je bilo še zaljša, nego drugokrat. Šla je spredaj, spremljana od družic in otrok. Pri Miklavževem stanovanju je potrkala na vrata.

„Kako neki izgleda v njegovem stanovanju,“ je sočutno pomislila ter bila pripravljena videti vse v največjem neredu, kakor je to navada v takšnih stanovanjih.

Toda kako je bila osupnena. Tu ni bilo nikakega nereda, nikake neznage.

V kôtu je stala postelj visoko in lepo postлана. Pernica na njej je bila dobro natlačena. Pri oknu je stala pobarvana skrinja, njej nasproti pri drugi steni miza in dva stola.

Peči ni bilo. Na malem okencu so rastle v loncih cvetice. Nekatero so celo ovetele in nad njimi je skakal kanarček v kletki, kateremu je Miklavž ravno kar obešal na kletko jabolkove olupke, ko je dospela Rozalija s spremstvom k njemu.

„Inu, to so mi dragi gostje,“ jih je pozdravil ter sklepal roke nad kitico tako smešno, da se je vse smeja se razbežalo. Družba si je mislila, da Miklavž vzame namesto kitice šibo v roke ter se zпусти za ubežniki. Prohaskov Karol je celo zaprl vrata in Miklavž ter Rozalija sta ostala sama. Ona se je ozrla in smeh ji je zginil s cvetočega lica. Njene jamice so se zravnale in črne oči zagledale se v Miklavževe sive oči.

On je držal kitico sam v naročju ter s smehom odgovarjal na njeno šaljivo voščilo. Videč jo resno, postal je tudi on resen. Primaknil ji je stol ter rekel.

„Vsedi se vendar pri meni, Rozika. Kako ti je tukaj všeč?“ (Dalje prih.)

rediti veselico ter vljudo vabi vse prijatelje, znanke in domačine k zabavi. Na svidenje!

(V Rajhenburgu) se je vršila dne 2. t. m. dobro obiskana plesna veselica v prid olepšanju novega cesarjevega spomenika.

(V Zrečah) je priredilo društvo „Straža“ dne 4. t. m. izborna veselica. Veselico je otvoril z navdušenim nagovorom predsednik g. Peter Dobnik. Nato je zapel zbor „Slavček“ šentjugoških mladencev. Gospodična Julika L. iz Ruš je ganljivo deklamovala „Mojemu narodu“ ter „Slovenka“. Vse je bilo očarano. Namesto slavnostnega govornika je povzel besedo predsednik konjiškega samskega kluba g. Ivan Rožman ter govoril deloma šaljivo-zabavno, deloma pa tudi poučno. Končno se je pri zvokih Neapolitanove godbe razvil živahen ples. Društvo „Straža“ je s to veselico pridobilo mnogo zanimanja.

(Narodna čitalnica v Ptuj) priredi s prijaznim sodelovanjem mariborskih pevcev v četrtek dne 22. svečana 1900 društven večer s petjem in šaljivim prizorom. Začetek ob 8. uri zvečer. K mnogobrojni udeležbi vabi vljudo odbor.

(Tudi Ptuj) hoče imeti dekliško meščansko šolo ter je občinski svet sprejel dotični predlog ednoglasno. Kar smo rekli o nameravani nemški dekliški meščanski šoli v Celju, to velja tudi Ptujčanom: najprej nam vsaj eno deško meščansko šolo.

(Navdušenje pojema.) Ptujski mestni očetje so dovolili letos za „Südmarko“ le borih 25 gl. Mošnjiček je prazen, potem pa se mora seveda tudi navdušenje ohlajati.

(Poroka.) V nedeljo 11. svečana t. l. se je pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. poročil g. Janez Bermež, gostilničar in posestnik v Budini pri Ptuj z gđ. Katiko Koserjevo, hčerko tukajšnjega nevstrašljivega narodnjaka gostilničarja in o. kr. poštarja Franca Koser.

(Kmetijsko bralno društvo na Hajdini pri Ptuj) priredi svojim udom v nedeljo 18. februarja t. l. po večernicah v gostilni g. Senekoviča veselico s tombolo in to v prid revnim hajdinskim učencem. Odbor vabi k obilni udeležbi.

(Sv. Jurij ob Ščavnici.) Jurjevsko bralno društvo ima v nedeljo po večernicah avoj občni zbor.

(Sv. Jurij ob Ščavnici.) Prostovoljno jurjevsko gasilno društvo priredi v nedeljo t. j. 18. t. m. v gostilni g. Podrepška plesni venček. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 40 h.

(Zopet plinova nesreča v Radgoni.) V noči 12 t. m. zadušila sta se dva natakara v Sparašovi gostilni vsled plinovega izhlapevanja.

(Umrli je) v Ljutomeru soproga usnjarja gospa Tereza Novak.

(Za pokončevanje trane plesnobe Oidium Tukeri) razpošiljate deželni preskuševališči v Gradcu (Heinrichstrasse 39) ter v Mariboru po ceni primerna sredstva, kakor: žvepleni prah v vrečah po 50 kg. za 8 K, nahrbtne žveplarje po 11 K (sistem Fluk) in po 20 K 70 h (sistem Mechwile). Naročevalci naj se kmalu oglašijo pri imenovanjih preskuševališčih ter vpošljejo denarne zneske.

Učitelj Fran Gostinčar pred porotniki.

Dne 13. t. m. se je odigrala pred tukajšnjim porotnim sodiščem menda zadnja žaloigra celjskega pouličnega lopovstva. Učitelj Gostinčar, kateri je bil od celjskih barab in pouličnjakov ob prihodu Čehov v Celje po noči zavratno na paden, grozovito razmesarjen, kateri je moral preživeti poldrugi mesec v zaporu, bil od službe odstavljen ter preživel v duševnih in telesnih mukah nad pol leta, sedel je ta dan na zatožni klopi, dočim so bili njegovi napadalci — tožniki. Obravnavo je vodil sam predsednik Wurms, kateremu sta bila pridržana svetnik Fladung in sodni pristav Rogozinski. Državno oblast je zastopal drž. pravdnik Ekl. Zagovornik obtoženčev je bil dr. J. Hrašovec. Obravnavo je trajala z malimi prenehljaji ves dan do 2. ure po noči. Zaslišanih je bilo nebroj prič. Zelo značilno so izpovedali Iv. Kač, Anton Kolenc, vojak Vrstovšek, tajnik Goršek in žalski postajenačelnik Iv. Petek. Iz jasnih izpovedi teh prič je pač moral vsak količkaj pravičen človek takoj videti, da je bil napad organizovan in dobro pre-

mišljen. Vendar so se našli ljudje v nemških vrstah, ki so pričali po šabloni, kakršno jih je učila že pol leta „vahtarca“. Obstreljeni napadalec Polanetz je seveda v svoji bujni fantaziji sam sebe prekosil. Z nekim Šepcem je omenjeni večer popival po različnih gostilnah. Pri „Engel-u“ nista mogla zdržati dolgo, ker je bil hrup prevelik — razumno, saj je bil tukaj glavni tabor. Ko sta se vračala popolnoči domov (?), videla sta tri gospode priti iz „Narodnega doma“ (Bili so trije Žalčani gg. Gostinčar, Kač in Reicher) Polanetz je pozval svojega tovariša: „Radoveden sem, kako bodo ti trije prišli skoz“ ter sta letela za njimi. Tam ga pričaka Gostinčar ter ga z revolverjem ustrelil. Boljše bi si ne bil mogel zamisliti, ko bi bil čital samo „vahtarčine“ članke. Z njim so pritegnili v izpovedi deloma tudi celovski policisti. Značilno pa je izpovedal klepar Franc Korber: „Od Polantza je tekla kri prav kakor da bi svinjo zabodel“. Kako so izpovedale priče Mörtel, Zwetko, Michelitsch in sodrugi nam ni treba povdarjati.

Previdni pa so bili ti ljudje dovolj, da bi katerega svojih — ali pa samega sebe — ne izdali, kajti vsi so prileteli še le na strel na mesto, nobeden ni videl tam drugega kot Gostinčarja in Polanetza, dasi so med potom pač slišali velik „rumel“. Poškodovani, ki je bil tačas še sam agent, a je danes zaradi zaslug — sa mostojen trgovec, stavi skromne zahteve nekaj nad 10.000 gl. Tudi čevlje hoče imeti plačane, dasi je bil poškodovan — na glavi. Najbrž si je čevlje obrabil z neprestanim tekanjem v omenjeni noči.

Porotniki so bili razun štirih vsi Nemci. Obsodba se glasi radi prestopka silobrana na eden mesec zavora in plače 1880 kron odškodnine.

„Domovina“ pred porotniki.

Dne 14. t. m. so si ohladili celjski renegatje in njih privrženci svojo jezo. „Domovina“ jim je poosobljen narodni bojevnik, ki jim večkrat napravlja marsikatero grenko urico, ki jim prečrta pogosto hinavske spletke zoper Slovence. Zato je tudi umevno, da je padlo vse po uredništvu, ko so ga pritirali na porotniško klop. Tožitelja sta bila zdravnik deželne bolnice v Celju, velika Germana dr. Jesenko in dr. Golitsch. Tožila sta naše uredništvo zaradi razžaljenja časti vsled dopisa katerega smo čitali pet dni poprej v „Slovenskem Narodu“. Ljubljanski list si seveda niso upali tožiti iz znanih vzrokov. Lotili so se „Domovine“ računajoč na porotno listo in — druge nagibe.

Na zatožni klopi sta sedela gg. odgovorni urednik „Domovine“ Ante Beg in vodja Hribar jeve tiskarne Ivan Spindler. Zagovarjal ju je dr. Ivan Dečko, dočim je tožnika zastopal dr. Mraulag. Presednik sodišča je bil dež. sod. svetnik Reitter, votanta pa sodni svetnik Gregorin in sod. tajnik Erhartič. Med porotniki so bili štirje Slovenci, ki so si izvolili predsednikom slovenjegraškega usnjarja Pototschnigga.

Obravnavo se je vršila izključno slovensko, tokrat celo brez tolmača. Dr. Mraulag je stavil par tako nečastnih pogojev, da je moral z njimi pogoreti. Porotnikom se je stavilo dvanajst in dvanajst glavnih vprašanj, katera so pri tože nemu uredniku večinoma ednoglasno potrdili, pri drugemu obtožencu pa zanimali. Vsled tega je bil naš urednik g. Ante Beg, obsojen v tritedenski zapor, poostren vsaki teden s postom. Vodja tiskarne je bil oproščen.

Zavladalo je neizmerno veselje v celjskem Izraelu. Maščevalna zdravnik dr. Jesenko in dr. Golitsch sta dosegla, da se bo narodnostno razmerje v Celju in na Spodnjem Štajarskem sploh še poostri, plačati pa morata tudi polovico sodnih stroškov. Nas pa nista uničila, temveč napravila le še bolj pozorne in neizprosne.

Druge slovenske novice.

(Častnim občanom) je imenovala občina Podkraj drž. posl. dr. And. Ferjančiča.

(Osebnost.) Učno ministrstvo je imenovalo našega rojaka g. dr. Karola Hinterlecha nerja sekcijem geologom o. kr. geološkega državnega zavoda na Dunaju. Imenovan je bil

dosedaj asistent za mineralogijo in geologijo na c. kr. nemški tehniški visoki šoli v Brnu.

(Imenovanje.) Poštним praktikantom v Ljubljani je imenovan g. Vekoslav Recelj.

(Ljubljanski občinski svet) je sklenil v svoji seji dne 13. t. m. zahvalo češki spravnici konferenci, katera je zahtevala, naj se jezikovno vprašanje reši istočasno za vse mešovite pokrajine.

(Umrli je v Ljubljani) dne 13. t. m. prošt dr. Anton Jaro, star 87 let. Pokojni je bil svojedobno učitelj in začasni ravnatelj na ljubljanski gimnaziji, pozneje je bil več let šolski nadzornik srednjih šol na Hrvaškem, od tam je prišel na Kranjsko za deželnega šolskega nadzornika do Pirkerja. Ko je stopil v pokoj, sodeloval je marljivo pri raznih narodnih društvih v Ljubljani. — Isti dan je umrl trgovec z usnjem in posestnik Josip Seinnig, oče znane narodne rodbine. N. v m. p.

(Slovensko delavsko stavbeno društvo v Ljubljani) ima dne 25. t. m. ob 10. uri dopoldne v dvorani „Katoliškega doma“ svoj II. redni občni zbor.

(Umrli je v Ljubljani) dne 8. t. m. Anton Bezljaj, kopališki paznik 48 let star. Pokojni je bil iskren rodoljub, blaga duša, zato ga bode marsikdo bridko pogrešal.

(Blaž Ravnik pomiloščen.) Morilec Žvana, ljubljanski gostilničar Blaž Ravnik, je pomiloščen ter se mu je premenila smrtna kazen v do smrtne ječo.

(Požar v Kranju.) V ponedeljek je pogorelo v Kranju troje gospodarskih poslopij pivovarnarja Mayrja. Nevarnost je bila za celo mesto.

(Na gimnaziju v Kranju) je bilo v prvem letošnjem tečaju 466 učencev.

(Mrtvega so našli) pri Sv. Križu nad Litijo v nekem gozdu 73letnega Fr. Višnjikarja. Starec je najbrž na potu oslabil.

(V Zagorju ob Savi) se vrše dne 22. t. m. občinske volitve. Boj bo hud, ker so zastopane vse stranke, kakršne si Slovenci privoščimo. Tudi socijalni demokratje so precej močni.

(Postaja Straža na dolenski železnici) se bo imenovala s l. majnikom t. l. „Straža Toplice“.

(Detomor.) V črnomeljsem okraju je zadušila Ana Špehar svoje novorojeno dete.

(Iz preiskovalnega zapora) v Novem mestu so izpustili Janeza Frančiča iz Rateža, ki je bil obdolžen umora svoje žene.

(Nov železni most) napravijo čez državno cesto v Gor. Logatcu.

(Tržaški občinski svet pred volitvami.) Razun strastne agitacije se je lotil tržaški občinski svet še drugega sredstva. V svoji tajni seji je imenoval pretečeni teden 60 novih meščanov, ki so deloma Zidje, deloma italijanski in pruski privandraci ter slovenski renegatje. V zahvalo bodo seveda morali voliti s progresovci. (Svinja požrla otroka.) V Sičanu pri Pulju je prišla svinja v kuhinjo kmetice Marzin, kjer je ležal v zibelki 40 dni stari otrok. Svinja mu je odžrla glavo.

(Istrski deželni zbor) se skliče v drugi polovici meseca marca.

(Italijanski realni gimnaziji v Pazinu) je podelil naučni minister pravico javnosti za 1. in 2. razred.

(Italijani za Čiće.) Pod Učko goro v Istri je več vasi, kojih prebivalci so pristni Čiči. Za te Slované so se začeli brigati primorski Italijani ter oni iz kraljestva. Ustanoviti jim name ravajo — italijanske otroške vrtece. Seveda vse iz nesebične ljubezni do pozabljenih Slovanov.

Vabilo k družbi sv. Mohora.

Slovenci praznujemo letos stoletnico rojstva nepozabnega knezoškofa lavantinskega, Antona Martina Slomškega. Količiko zaslug si je Slomšek pridobil za naše ljudstvo, mora biti znano vsakemu Slovencu. On nam je osnoval družbo sv. Mohora; plod je njegovega truda, rodila se je v njegovi glavi, pravi Slomščekov življenje-pisec g. prof. dr. A. Medved, ter nadaljuje: „Ob stoletnici Slomškevega rojstva je torej družbe sv. Mohora sveta dolžnost, hvaležno se spominjati svojega prezaslužnega ustanovitelja. Narod naj ne pozabi, da je v prvi vrsti vse Slomščekova zasluga, karkoli je družba sv. Mohorja storila

dobrega. On je sprožil prvi misel, naj se ustanovi; on je bil takoj začetkoma njen največji podpornik; on je spoznal živo potrebo take družbe v pouk in veselo razvedrilo slovenskega ljudstva.

V teh besedah je lepo izražen visoki namen in veliki pomen Mohorjeve družbe! Slovenci, vabimo Vas, da proslavite stoletnico Slomškovega rojstva med drugim tudi s tem, da čim v največjem številu zopet pristopite naši družbi! Zvesti naj ji ostanejo vsi stari udje, pridobijo naj pa ti tudi prav mnogo novih udov, da se bo po Mohorjevih knjigah med Slovenci vedno bolj širil in utrjeval Slomškov verski in narodni duh!

Mnogih dobrot, katere ponuja naša družba svojim udom, ni treba z nova naštevati. Opomnimo samo, da bode družba svojim udom letos poklonila sledeče knjige:

1. „Anton Martin Slomšek“. G. prof. dr. A. Medved v Mariboru nam je lepo in krepko opisal Slomškovo življenje in delovanje in mnoge njegove zasluge za slovenski narod. Knjiga, ki bode tudi na zunanje lepo opravljena in okrašena z mnogimi podobami, naj v Slovencih ohrani spomin na njihovega velikega dobrotnika!

2. „Zgodbe sv. pisma“, VII. snopič. Učeni pisatelj g. kanonik dr. Fr. Lampé bo našel v tej knjigi zgodbe sv. pisma, ki naj bi pač ne manjkale v nobeni slovenski hiši.

3. „Priprava na smrt“. Spisal je ta molitvenik, ki je preložen že v razne jezike, av. Alfonz Ligvovski, poslovenil pa gosp. kanonik dr. A. Karlin. Knjiga obsega tehtna premišljevanja in razne molitve. Dobro bo služila Slovencem tako za domačo porabo, kakor za cerkev!

4. „Slovenska pesmarica“, II. zvezek. — Prvi zvezek naše pesmarice je udom dokaj ugajal in zelo pospešil slovensko umetno in narodno petje. Mnogo se je povpraševalo po drugem zvezku. Letos ga Mohorjani dobe in nadejamo se, da bomo s to knjigo prav ustregli svojim udom!

5. „Slovenske večernice“, 52. zvezek, bodo podale mnogo kratkočasnega in poučnega berila: 4 povesti, igrokaz, poučni sestavek itd. „Večernice“ Slovencem ni treba znova priporočati; poznajo in radi jih berejo povsod!

6. „Koledar“ za l. 1901 bo izšel v isti obliki kakor doslej in obsegal prav raznovrstno gradivo, tako, da bo ponudil vsakemu nekaj.

To je torej književni dar, ki se že marljivo pripravlja v družbeni tiskarni in knjigovoznici. Slovenci, na Vas je, da te knjige romajo v čim največjem številu med naš narod, da se naša družba razširi povsod! — Gg. poverjenike še posebej prosimo, da tudi letos trudoljubivo na birajo širom domovine raztresena krdela Mohorjanov in jih vpisujejo v našo družbo. Nabiralne pole z denarjem naj se odboru odpošljejo kakor druga leta do dne 5. marca. Mnogo truda, sitnostij in nepotrebnih stroškov povzročajo nam tisti, ki nam ne dopošljejo ob pravem času udnine.

Mili Bog naj blagoslovi naše delo in geslo za Mohorjevo družbo bodi: „Ne nazaj in navzdol, marveč vselej naprej in navzgor!“
V Celovcu, dne 5. februarja 1900.

Odbor.

Dopisi.

Žalec. (Šesti redni občni zbor planinske podružnice S. P. D.) vršil se je dne 1. februarja t. l. zvečer v gostilni Hausenbichlerjevi v Žalcu. Ko se je zbralo zadostno število članov otvoril je predsednik Kocbek iz Gornjegrada zbor, pozdravil vse udeležence, zlasti gospoda župana žalskega, g. Zanierja iz Št. Pavla, navzoče dame itd. Omenil je na to v kratkih potezah dosedanje društveno delovanje in se spomnil lanske leto umrlih družtvenikov.

Nato je poročal tajnik podružnice g. Šijanec — Gornjigrad, o društvenem delovanju l. 1899. To poročilo bilo je prav obširno in natančno. Danes ne omenjamo natančneje poročilo o društvenem delovanju, pač pa hočemo isto v kratkem v „Domovini“ priobčiti — da tudi širji svet zve, kako deluje Savinjska podružnica in kako velike važnosti je ona za narodni razvoj. Tajnikovo kakor tudi blagajnikovo poročilo bilo je pohvalno sprejeto in odobreno. Nato se je vršila

volitev za prihodnjo triletno dobo — v smislu pravil. — Predsednikom voljen je zopet nadučitelj g. Fr. Kocbek v Gornjemgradu; tajnikom g. Ignacij Šijanec, učitelj istotam; odbornikom pa g. dr. Josip Vrečko, odvetnik v Celju in pa g. Jakob Božič, trgovec v Gornjemgradu. — Vsi odborniki so znani kot marljivi hribolazci in vneti pospeševalci turisticke.

Razgovarjali smo se nato še o raznih društvenih zadevah, kakor radi Hausenbichlerjeve kočice, ceste iz Ljubnega v Solčavo in Logarjevo dolino itd. Načelnik prečital je tudi zelo laskavo pismo znanega vseučilišnega profesorja Frischaufa iz Gradca, katero se glasi v slovenski prestavi:

Gradec, 31. januarja 1900.

Velecenjeni gospod! Preobličila dela, kakor tudi moja tožba zaradi razžaljenja časti proti rektorju univerze, mi je onemogočilo priti v Žalec k rednemu občnemu zboru naše podružnice Savinjske, zato prosim Tebe, blagovoli častitim društvenim soudom, kakor tudi ljubeznjivim Žalčanom izreči moje odkritosrčne čestitke k temu zborovanju. — Naj to označi začetek turisticke in ustanavljanja letovišč v spodnjem delu najlepše in najbolj blagoslovljene doline naše zelene Štajarske dežele. Z najlepšimi pozdravi društvenim soudom, pevcem in tamburašem.

Tvoj

Johannes Frischauf.

Kakor znano, je profesor Frischauf Nemec, pristni Nemec, a v kljub temu velik prijatelj Slovencev. In to je tisti veliki greh, zaradi katerega ga tako preganjajo.

Po oficijelnem delu rednega zbora predaval je g. Kocbek o Triglavu. Popisoval je, kako je lezel na tega orjaka, razkazoval nam množico slik Triglavskega pogorja in ista razjasneval. Označil prekrasen razgled iz nad vrha in tudi omenil marsikatero dogodbico, ki se je njemu pripetila na potu na Triglav ali po katerem drugem znanem turistu. Navdušil nas je vse s svojim govorom tako, da smo bili vsi vneti lezti na velikana v Julijskih planinah.

Da šli bomo na Triglav, če že ne na pravega, pa na Savinjskega.

Razpečavale so se tudi krasne razglednice Ojstrice, Gornjegrajske kočice itd. Iste je prodajala v korist planinskega društva ljubka gospica Lorberjeva Anica in nabrala v označen namen precejšno svoto.

V prijateljskem krogu smo se še dolgo, dolgo zabavali in tudi marsikatero pametno pogruntali.

Predno končam svoje skromno poročilo, moram še pohvalno omeniti veliko število celjskih narodnjakov, ki so prihiteli iz sosednega Celja, da pokažejo iskreno zanimanje, kakor do vseh slovenskih tako tudi do slovenskega plan. društva Prav tako! — Na ta način kaže, da niste le z besedami narodnjaki, ampak tudi z dejanjem, da nas ne poznate samo tedaj, kadar kaj od nas zahtevate, ampak tudi tistokrat, kadar nas je treba podpirati. Čast komur čast!

Sv. Jurij ob Taboru. Dne 2. t. m. priredilo je šentjursko pevsko društvo koncert s prosto zabavo in plesom. Vkljub temu, da to društvo kot tako obstoji komaj leto dni, priborilo si je v tem kratkem času častno mesto v krogu slovenskih zborov in ta večer nas je s svojim nastopom uprav presenetilo. Tako prečiznega in dovršenega petja ni ališati kmalu na deželi. — Krepko in samozavestno zadonel je moški zbor „Na delo“; navdušeno-ognjevitno razlegal se je „Opomin k petju“, blaglasno-milo razlival se je v finih nijansah „Vijoličin vonj“; čvrst je bil „Pozdrav“; z akademsko precizno stjo razvijala se je pesem „Po zimi iz šole“, zdaj v mogočnih polnih akordih, veselo in živo kakor bujno je mladostje, a zopet miloglasno-otožno, kakor tožba nežnega deteta; ponosno-veličastno pa je razvila zadnja pesem „Triglav“, kakor ponosno in veličastno se dviga on nad ves prelepi svet slovenski. — In ta veličastna slika: Spreddaj v polukrogu brhke pevke, sveže in bujne kakor šopki, ki so kitili njih prsi, a v ozadju krepki in zastavni mladeniči, kakor poje Koseski:

Podravske, posavske planjave so nas
iz krepkega jedra rodile“ itd.

Zatem se je igrala veseloigra „Lokavi snubač“. — Da naše ljudstvo ljubi razven petja po-

sebnost, se gledališke igrokaze, to nam dokazuje dejstvo, da prav rado obiskuje celo kake „privandrane nemške bande“, katere mu v nerazumljivi nemščini kažejo največ zastarele srednjeveške pokvare „Raubritterjev“ in ljudstvu s temi malovrednimi, neprebavljivimi pantominami kvarijo le narodni čut in pravi okus. Zaradi tega je uprizorjanje narodnih iger uprav hvaležno narodno delo, ker slovenska Talija izdatno pripomore k napredovanju in izobraževanju na narodni podlagi. Seveda ne moremo zahtevati v manjših krajih gledališkega odra z menjajočimi kulisami, vendar se priprosto oder in kulise, ki nam predstavljajo sobo in morebiti še dvorišče ali vrt lahko s par forinti preskrbi in to največkrat povsem zadostuje; s uprizorjenjem narodnih iger bodo slovenski diletanti mnogo koristili narodni prosveti in narod sam hode jim gotovo hvaležen.

Tudi ta igra času primerno izbrana, žela je občo pohvalo. Uloge so bile dobro razdeljene in četudi je bilo par igralcev prvič na odru, vendar so dobro nastopili. Razvitek igre vršil se je gladko in nekateri prizori izvalili so občinstvu obilo smeha; vrhunec veselja pa je dosegel prizor, ko se je ves slavni občinski svet, pseudoglavar in razigrti župan s svojo družino harmonično zasukal in zazibal na odru. A vsako veseljačenje trpi le kratek čas in ko je vstopil z resnim uradniškim obrazom gosp. okr. glavar de fakto, osupnilo je vse; ali o j ta lokavi snubač, zavil jo je tako, da je le odpeljal svojo lepo Heleno v belo Ljubljano. — Tudi v gnetnem oziru smemo v občo zadovoljni biti, četudi smo se nadjali nekaj več gostov. Posetili so nas hrabri Buri Vranski, katerim hočemo korporativno ob prvi priliki vrniti obisk; bili so zastopani tudi Braslovčani in Gomilčani, a Žalčani, — ti nas dosledno ignorirajo, zakaj — ne vemo, a roka roko umije. Celjani so imeli doma „Snežulčico“, vendar so nekateri baje obljubili nekaj — vederemo.

Domače občinstvo zbralo se je v častnem številu, hvala vsem. Zahvaliti nam je še vrlu gđc. Južno Pavliko, katera nas v vsakem oziru podpira in je preskrbela za ta koncert prekrasne šopke vsem pevkam. Prosta zabava in ples vršil se je v prostorih našega podpornega uda g. Valentina Južna, kjer smo se do „Zora puca, bit če dana“ prav imenitno zabavali in veselo sukali. Gotovo ostane ta večer vsem, ki so bili navzoči v prijetnem spominu in upamo, da po Veliki noči v cvetne pomladi gotovo zvali to društvo tudi zavedne Žalčane in požrtvovalne Celjane v prijazni Št. Jur. V to pomozi Bog i, sreča junaška!

Politični pregled.

(Program državnega zbora.) Prihodnje zasedanje državnega zbora bo kratko, zato mu bo rešiti le najnujnejše zadeve. Med temi je obnovenje vojnega zakona glede rekrutnega kontingenta, nadalje dovolitev kredita za investicije. Vlada pripravlja baje tudi več važnih predlogov glede prometa in narodnega gospodarstva. Tudi rudarski štrajki na Češkem pridejo v razgovor.

(Pokojnina privatnih uradnikov.) Pretečeno nedeljo jo bila večja deputacija privatnih uradnikov pod vodstvom grofa Potocki-ja pri ministerskem predsedniku ter pri poljedelskem in trgovskem ministru. Povsod so bili odposlanci prijazno sprejeti ter se je obljubilo, da se kmalu stori vse potrebno, da dobé tudi privatni uradniki pravico do pokojnine ter da se uvede nedeljski počitek.

(Pruski princ Henrik na Dunaju.) Pretečene dni je obiskal dunajski dvor na svojem potovanju pruski princ Henrik, brat nemškega cesarja Viljema II. Nemški listi na Dunaju, v Gradcu itd. so napravili iz tega obiska toliko hrupa, kakor da bi bili počastili našo prestolnico vsi evropski vladarji.

(Češko srednje šolstvo) dela velikanse korake. Še lansko leto je bilo na nemških šolah na Moravskem 670 učencev več nego na čeških, toda letos že imajo Čehi tam na svojih srednjih šolah 338 učencev več nego Nemci. Razširiti so morali 16 čeških srednjih šol, nemških pa samo pet. Nemci imajo v celi deželi v obliči srednjih

sol, ki pa so na pol prazne, dočim so skoraj vse češke prenapolnjene.

(Moravskim namestnikom) imenovan je grof Karl Zierotin.

(Štrajkujoči rudarji na Češkem) so sklenili zavrniti vsaka pogajanja ter nadaljevati štrajk, dokler se jim ne dovoli osemurni delavnik.

(Dvojna mera) Češki podčastniki v Budjevicah so bili kaznovani s strogim zaporom, ker so nameravali prirediti svoj ples v „Besedi“ (šitalnici). Kmalu pa je prišel v to mesto inspicirat feldmaršallajtenant Hoffmann ter prisostvoval meščanskemu plesu v „Deutsches Haus“.

(Mažari proti Slovakom.) Dva slovaška učitelja sta hotela izdajati šolski list „Rodina a škola“. Ministerstvo pa jima je izdavanje prepovedalo. Ko bi izdajala list v mažarskem jeziku, pa naj bi bil isti tudi političen, gotovo bi jima bili radi dovolili.

(Prusi proti Poljakom.) Poljska učiteljica Koszuskiewicz je poučevala brezplačno poljske otroke v materinščini ter prosila deželni odbor za dovoljenje. Ponk pa se ji je prepovedal ter je bila še kaznovana za 100 mark. — V Kwidzinu je vlada konfiskovala poljski abecednik za otroke ter prepovedala staršem celo doma otroke učiti krščanski nauk v materinem jeziku.

(Francoska vlada) je sklenila s pomočjo kazenskega zakona izgnati iz države vse redovnike, ki bi nasprotovali vladnim naredbam.

(Italija) je že zopet dobila skomine po Egiptu ter se resno govori, da misli okupirati Egipt.

(Turška) uvede kmalu evropske zdravniške razmere v vojni. Ustavi se 12 vojni ambulanc z modernimi vojaškimi zdravniki in bolniško postrežbo, česar je dosedaj manjkalo v turški vojni.

(Preosnova angleške vojne) Angleško vojno ministerstvo se je še le iz usodnih dogodkov na afrikanskih bojiščih prepričalo, da je angleško vojaštvo daleč zaostalo za sedanjimi potrebami vesile. Vsled tega se je sklenilo ustanoviti tri stalne voje, ki bodo vedno pripravljene — udariti; nadalje pa se tudi podvoji letni etat za prostovoljne čete, ki se preskrbijo tudi z zadostnim artilerijskim orožjem. Gledé vojne z Buri so vse te priprave in vsi ogromni stroški seveda — zvonjenje po toči.

(Senat Zedinjenih držav) je sklenil simpatično izjavo Burom k njih junaški borbi za svobodno svojo ljudovlado. Istočasno pa se ponudi država Severne Amerike Burom za posredovalca, da preneha prelivanje krvi ter se sklene častna mirovna pogodba.

(Vojna v Afriki.) Ne le Buller je bil poražen, tudi njegova tovariša angleška generala Macdonald in Gatacre sta doživela podobno usodo. Macdonalda je pognal burški general Cronje, general Delarey pa je razgnal Gatacreja in Kellyja. Mesto Ladysmith pa čaka zaman rešitve. V tem mestu je zaprtih blizu 8000 angleških vojakov, med temi je 3000 bolanih. Preživljajo se edino s konzervami. Še huje pa prede posadki v Kimberleyju, kjer ni več drugih živil razun konjskega mesa. Buri korakajo skozi Čulu deželo, da zaprejo pot Bullerju. Maršal Roberta je pri Modder-Riverju. Dosedaj so bili Buri vedno zmagovalci v defenzivi, general Joubert pa je sklenil preiti v ofenzivo, kar je že takorekoč storil s pomikanjem v Čulu deželo. Ni dvoma, da bodo Buri tudi v ofenzivi enako srečni. Dne 11. t. m. so Buri vzeli tabor generala Klementa. Angleži so zgubili veliko moč. Prihodnja odločilna bitka se pričakuje pri Kimberleyju, na katero mesto Buri čimdalje silneje streljajo.

Narodno-gospodarske novice.

Uvod v narodno gospodarstvo.

(Po Maurice Blockovi knjigi „Petit manuel d'économie pratique“ uredil Vekoslav Kukovec.)

Ravnokar je izšla knjiga, ki že zategadelj, ker je, če se ne motimo, prva v tej stroki na Slovenskem, vredna, da se z njo seznanimo in opozorimo na njo slovensko občinstvo.

* Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. Prodaja g. J. Nerat, ravnatelj v Mariboru, Kokoschineggstrasse; cena 1 K.

Saj se že nekaj let zanimamo tudi mi Slovenci za gospodarska vprašanja, če ne teoretično, pa praktično, — in poklicani možje delujejo z vnašajo za povzdigo našega gospodarstva. Uspeh njihovega truda se najlepše vidi na naših posojilnicah.

Zlasti v zadnjih letih pojavlja se močno gibanje na gospodarskem polju, ki pa po naši skromni sodbi nikakor ni v poseben prid našim gospodarjem. Ne glede na naše razmere snujejo se pri nas naprave, katere ne samo ne koristijo našemu gospodarstvu v obče, ampak mu naravnost škodijo.

Slovensko narodno gospodarstvo še ni razvito, in vedno smo še v oni gospodarski dobi, katero so drugi naprednejši narodi že davno prekoračili, v dobi naturalnega gospodarstva, kjer posameznik vse, kar za življenje potrebuje, z večine sam doma pridelal, in le najpotrebnejše stvari, katerih sam ne more proizvajati, kakor sol, petrolej, sukno itd., kupi. Še celo sukno proizvajajo v nekaterih slovenskih krajih gospodarji sami.

Vendar pa tudi pri nas, in to posebno v krajih, ki so prometu bolj pristopni in kjer so prebivalci bolj izobraženi, že lahko opazimo napredek, — in ta napredek pospešiti in ga omogočiti tudi v krajih, kjer se še do sedaj ni pokazal, to bodi naša naloga!

Pred vsem nam je treba gmotno in duševno povzdigniti kmetijski stan, ker Slovenci smo še vedno kmetijski narod. Ob enem bo pa treba skrbeti za našo trgovino. Trgovina ima pri nas sijajno bodočnost — in prospevala bo, ako ne zamudimo ugodnega časa. To nam zagotavlja že lega slovenskega ozemlja, lega ob morju, ki bilo nekdanje je slovensko.

Vsi stanovi so nam potrebni, in le s tem, da se vsi stanovi svobodno in uspešno razvijajo in si medsebojno pomagajo, bo nam pomagano in nam zagotovljen narodni obstanek. Stanovski boj je za nas popolnoma nepotreben in naravnost poguben; in kdor ga pospešuje, škodi s tem največ našemu napredku in razvitku, ki vendar ne more biti drugače, kakor pri drugih sosednjih narodih.

Uprav sedaj torej, ko se toliko in toliko govori o socialnem vprašanju, bo g. V. Kukovec novo izšel „Uvod v narodno gospodarstvo“ blagodejno vplival. Knjižica bo razjasnila pojme in kazala pot, po kateri bode treba hoditi, da napredujemo, pot samopomoči. Vse zadrage in konzumna društva in najlepše državne in deželne postave ne bodo pomagale kmetu mnogo, ako se sam ne poprime pridno dela, ako si ni sam kovač svoje sreče. Na druge se upirati ni dobro, — le kdor na lastnih nogah stoji, si je lahko svest boljše bodočnosti.

Zato pa prav iz srca pozdravljamo „Uvod v narodno gospodarstvo“. Saj je vendar namen tej knjižici, seznaniti najširše sloje z najvažnejšimi naredbami narodnega gospodarstva, in jim razjasniti pojme o stvarih, o katerih so vsak dan slišali, ne da bi vedeli, kaj značijo in kaki pomen imajo. Omenim le navedbe, kakor: banke, delniške družbe, in pojme kakor: delitev dela, prisilen kurz, kapital, asocijacija, prometne zveze, davki itd.

Poročevalcu teh vrstic se je že mnogokrat pripetilo, da so ga vprašali kmetje in drugi o teh in enakih stvareh — in zato upam, da jim bo knjižica, pisana v tako umljivem slogu in v tako preprosti, lepi besedi prav dobro došla.

Knjižica je pa po naših mislih namenjena ne samo preprostemu, seveda že malo izobraženemu kmetu, ampak in to še posebej, narodni šoli in narodnim učiteljem. Ne da bi hoteli žaliti trgovski stan, moramo vendar po lastnih izkušnjah reči, da bodo delce čitali tudi trgovci na kmetih s koristjo, ker mnogi ne vedo stvari, katere bi moral vedeti vsak trgovec, ki hoče s svojo trgovino prosperovati. Omenimo le delniške ali akcijske družbe, vpliv kapitala in kredita, monopol, banka, konsumpcija, spekulacija itd.

Posebno je pa še učiteljem dana prilika, seznaniti se na lahek način pa temeljito o najvažnejših stvareh narodnega gospodarstva. Kdor knjižico marljivo in pazljivo čita, najde v njej iz vrstne definicije in njihovo razlago, in to na način, kakor ga je treba ravno rabiti pri pouku v ljud-

skih šolah. Ob enem imajo priliko, one stvari, katere se jim zdé zato pripravne, kakor o delu, štedljivosti in potratnosti, o prometnih zvezah, denarju itd., razlagati svojim učencem višjih razredov, kakor je to pokazal isti pisatelj v svoji razpravi: „Navajajmo mladino k štedljivosti“ (Popotnik 1. 1900, šte. 1). Važna pa neizmerno hvaležna naloga ljudskega učitelja ne obstoja samo v tem, da nauči svoje učence čitati in pisati, ampak, da jim da dobro podlago za življenje. Pri raznih prilikah jim lahko pové to in ono, navaja jih k štedljivosti in skrbljivosti, odvaja od brezbriznosti in jih uči, kaj pomenijo različne stvari in raznovrstni pojavi v življenju, jim odpre oči, da vidijo in vedó ceniti reči, katere so se jim zdele prej malenkostne.

Upamo torej in se trdno nadajamo, da bode vsakteri čital ta „Uvod v narodno gospodarstvo“ z zanimanjem in ne brez koristi.

Saj je pa tudi jezik tako priključen! In ta lepa oblika v dvogovorih, kjer vsaki govornik nekaj novega pove! Pisatelju teče beseda, kakor kakemu romanopiscu, in misli, da čitaš izvirnik! G. V. Kukovec uredil je Blockovo knjižico za naše razmere, in to iz dobrih vzrokov. Uvedel je nvo našo veljavo mesto francoskih frankov, tu nekaj izpustil, tam nekaj pridjal. Pri tej izpremibi oziral se je na naše slovenske in avstrijske razmere. Tako je, — da omenim samo eden primer — mesto francoske banke uvedel našo avstro-ogrsko.

Posebne težkoče je pač imel g. pisatelj z termini. Kdor ve, kako težko je pri nas najti dobre in značilne izraze, in to še posebno v narodno-gospodarsveni stroki, ki je pri nas popolnoma novo polje, in kdor vé, kolike važnosti so ravno tehnični izrazi, ta bode vedel ceniti nemali trud pisateljev. Saj se nekatere besede sploh ne dajo ali pa le težko dajo prevesti. Tako beseda „producent“, za katero je rabil g. pisatelj „pridelovalec“ in „proizvajalec“. Katera teh besed je boljša, je težko določiti. Zato je rabil, kakor se to na več mestih vidi, obe besedi drugo poleg druge, in še včasih pridejal besedo-tujko „producent“, katero bi po našem mnenju lahko ohranili. Še težje je prestaviti besedo: „konzument“. Dr. J. E. Krek rabi v svojih „Socialnih pomenkih“ besedo „uživavec“, kar pa nikakor ni dobro, ker beseda ne izraža tega, kar „konzument“, in je dosti preozka. Pohvaliti pa moramo vsekakor vestnost in marljivost pisateljevo v izbiri naših domačih terminov in v prestavi tujih, kakor: surovina (Rohstoff), odjemalec (Kunde), povpraševanje (Nachfrage) in ponudba (Angebot) itd.

Pa kaj še naj dalje govorim o knjigi, ki se dovolj sama priporoča! Saj je že izšla v veliko izdajah v originalu in je predstavljena v mnoge tuje jezike! Že to dejstvo samo jo mnogo bolj priporoča, kakor bi jo mogle priporočati naše besede.

Sezite po knjižici, berite jo pazljivo in večkrat! Naj postane Slovincem „vadamecum“, naj jim prinese obilo koristi in vsaj nekoliko pripomore k napredku in blagostanju.

Na Dunaju, dne 25. prosinca 1900.

cand. iur. Anton Božič.

Koledar.

Petek (16.) Julijana, dev. muč.; Onesim, spozn. — Sobota (17.) Silvin, škof; Konstanca, devica. — Nedelja (18.) 2. predpepelni čna. Simeon; Flavijan. — Ponedelj (19.) Konrad, spoznovalec. — Torek (20.) Eleuterij, škof; Evherij, škof. — Sreda (21.) Maksimilijan, škof; Eleonora. — Četrtek (22.) Stoli sv. Petra v Antiohiji. — Zadnji krajec 22. ob 5. uri 50 min. popoldne.

Ivan Likar

(72) 1

glavni zastopnik banke „Slavije“ v Celju
sprejme v službo

uradnika in potovalnega zastopnika.

Prednost imajo v zavarovalni
stroki že izveščani, ter godci, pevci in telovadci.

Stavbeni prostor

v najlepše ležečem kraju v Celju, se po ugodni ceni
odda takoj. (66) 9—2
Več se izve pri upravnistvu „Domovine“.

Št. 3790.
2769.

(74) 1

Razglas.

Za pokončavanje trsne plesnobe (Oidium Tokeri) prodaja deželno preskuševališče v Gradcu (Heinrichstrasse 39), kakor tudi deželno preskuševališče v Mariboru za lastno ceno:

1. Žvepleni prah v vrečah po 50 kg. za 8 kron. Pod 50 kg se ne odda.
 2. Nahrbtni žveplar, sistem Fink (z leseno brento) komad po 11 kron.
 3. Nahrbtni žveplar, sistem Mechwile (z brento iz pleha), komad po 20 kron 70 vinarjev.
- Te cene veljajo za predmet z zavojem in voznim listom vred.

Naročevalci naj se tedaj obrnejo na ednega omenjenih zavodov, vpošljejo znesek ter naznanijo natančen svoj naslov (zadnja pošta, železniška postaja).

Deželni strokovnjaki so preiskali žveplo glede čistosti in kakovosti, žvepla je (aparate) pa glede uporabnosti.

Naročnikom žvepla se vpošljejo kratka pisma navodila.

Žveplo deluje le zoper plesnobo (Oidium) ne pa zoper strupeno roso, ter je trte tudi žveplati in škropiti z znano bakreno apneno zmesjo.

Gradec, meseca februarja 1900.

Od štajarskega deželnega odbora.
Edmund grof Attems.

Resna ženitna ponudba.

Za mladoletno dekle, ki ima preozeli in prijaznem trgu na štajarskem posestvu z gostilno in mesarijo, išče se v zakon mož s 5000 do 6000 gl. Resne ponudbe z naslovom „N. N. 21“ sprejema upravništvo (73) 2-1 „Domacine“ v Celju.

Lepo posestvo

obstoječe iz ednonadstropne, prostorne hiše z gospodarskimi poslopji v najboljšem stanju, s 15 orali raznih dobro arondiranih in zelo rodovitnih zemljišč s posebno velikimi sadnimi nasadi, ležeče v trgu Mozirje tik okrajne ceste, primerno za trgovce, rokodelce ali penzioniste, se da

v najem ali pa proda.

Posestvalci so izključeni. Ponudbe naj se pošljejo do 28. t. m.

(64) 3-2.

Josipu Pirš
v Mozirje.

Orglarska in mežnarska služba

oddati je s 1. marcem t. l. v Dramljah. Orglavec ima presto stanovanje, vinsko, pšenično in zmesno bero. Ozira se le na samske prosilce.

(67) 4-2

Cerkveno predstojništvo.

Služba tajnika

je razpisana z dnem 1. marca t. l. pri okrajnem zastoparstvu Brežicah z letno plačo po 1000 kron.

Prošniki morajo biti večji slovenskega in nemškega jezika. Prošnje sprejema okrajni odbor v Brežicah do 25. februarja t. l.

Naznanilo preselitve obrti!

P. n.

Slavemu občinstvu ter častil: duhovščini si usojam najljubše naznaniti, da sem se preselil s svojo trgovino in delavnico iz Grške ceste

v Kolodvorsko ulico št. 5.

Priporočam se za enakovrstna naročila, katera izdelujem dobro in po nizki ceni, ter opozarjam zlasti na svojo veliko zalogo konfekcijskega blaga.

Velepoštomajem

(48) 3-3

Josip Hočevan.

Krepkega dečka

s primerno oliko, sprejemem za pivovarskega učenca.

(59) 3-3

Simon Kuček
pivovar, Žalec.

Slovenski kolesarji**pozor!**

S 1. vinotokom t. l. prevzel sem zastopstvo in prodajo koles (bicyklov) najslavnejših tvrdk, osobito pa razpečavam po jako nizkih cenah kolesa

„Meteor“ in „Elektra“

katera so z najnovejšimi in dosežaj od drugih tovarn še ne doseženi iznajdbami dovršena. Obveščam ob enem, da bodem s pričetkom prihodnje sezone imel v zalogi razven koles tudi vsa dela taistih, nadalje kolesne potrebščine kakor svetilke, zvonce, sesalke, lepilo, snažilno orodje i. t. d., ter da bodem preskrboval tudi popravlila koles.

Kulantno postrežbo zagajam in se priporočujem za mnogobrojna naročila

Josip Širca

v Žalcu, Savinska dolina.

Proda se

večja množina 3- do 4letnih lepih smrečic, ki so vzgojene na krašovitihih tleh v višini 1000 metrov ter so prikladne za zasaditev v nizkih nasadih. Cena prvi vrsti 2 gl. za 1000 komadov, drugi vrsti 2 gl. 50 kr. z zavojem vred loco železniška postaja Trbovlje ali Zagorje. Naročati je pri

(57) 3-3

M. Kirchschrager
Ljubljana.

SIMON KUKEC-eva pivovarna

(60) 6-2

priporoča svojo

zalogo piva v Ptuj

Kaniža-predmestje št. 30

kjer se bode prodajalo priznano izborno pivo pivovarne

v Laškem trgu in sicer

— v sodčevskih in steklenicah —

Prva kranjska tovarna testenin

(351) 24-16

Žnidersi & Valenčič

v Ilirski Bistrici

priporoča svojo izborna testenine, kot makarone, izdelane, vrvice in različne vloge za juho velaspo števancu občinstvu.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ti v našem kraju v treh letih toliko testenin zavilo, kot najinih v teko enega meseca, kar jih izdelujava.

Spoštovana gospodinja!

Sežite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavijajo, kateri dosežaj o testninah niti aliati niso hoteli.

Najine testenine se dobijo v vseh boljših prodajalnicah jestvin; zanesljivo najine pa se le ona, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg z našino firmo.

— Trgovcem pošiljava cenik zastoj in franko. —